

եացքն անհաստատ, յաճախ բերանը փրփրազեղ, ձեռքն ալ արհեստագործութիւն:

Արհեստագործութիւն, եթէ չուզուի արեւալմարբացութեան յայտարարութիւնը, կը ներկայացընէ մեզ մը՝ որ բաժան մը կը քամէ եւ միեւնոյն ժամանակ ուրիշ մ'ալ կը լեցնէ:

Բարբառութիւնը մեր իրերու այր եւ մեր իրերու կին իրերու, կը ծանցուի ջահէն ու դաշուէն, երբեմն օձաձեւ մազեր ալ կը տրուին իրեն: Բաց աստի՛ կ'ունենայ սպառնական գէմք ու կեցուածք:

Զբոսարարութիւնը կամ Զբոսարարութիւնը կը ծանցուի երեքսարի օձալեզուէն՝ զոր բերնէն դուրս արձակած է. եւ որովհետեւ զբոսարարութիւնն ինք զինք ծածկել կը ձգնի, անոր համար ձեռքը քող մը կը արուի, զոր թէն. ինք բերնին դիմաց կը բռնէ, բայց այնչափ հեռու, որ օձալեզուն տեսնելի կը մնայ:

Ծառը կ'երեւայ իրերու վտիտ մարդ մը՝ որ ձեռքը գաւազան մ'ունի, որուն ծայրը բոժոժաւոր ձագարախոյր մը կայ՝ վերին մասը պատառուած: Ասիկայ հին Մոմոս աստուածոյն միջնորդութեան ներկայացուցումն է, որուն գործն էր աստուածոց եւ մարդկան գործերը դիտել եւ ազատօրէն խօսել: Աստուածոց գործերէն եւ ոչ մին անստգիտս կը գտնէր, օրինակի ազգաւ՝ մարդկային սրտին մէջ պահատութիւնը կը համարէր՝ որ պատուհան չունի: Իրերու ծագող՝ ձեռքը տակտակ մը կ'ունենայ, որուն վրայ կը նայի, տակտակին վրայ տուն, մարդ կամ որեւէ առարկայ ծաղրօրէն նկարուած կ'ըլլայ, Զարասիրտ ծաղրը կը ներկայացընէ դժոխածիժաղ կին մը, լեզուն դուրս արձակած եւ աջին միջամատր դուրս ցցած: Այս ձեւերն Հռոմայեցոց քով զմէկը ծաղրելու ձեւեր էին:

Ծառ-բնիւնն արժանի է ազգու ներկայացուցիչ մը. ինքը նստած կամ ընկողմանած կը նիւնէ՝ բերանը կիսաբաց, քնացող իշու մը քով: Արդէն ծանօթ է որ է՛ն առանձին՝ ծուլութեան օրինակ է. թէն ոչ ա՛մէն գաւառի մէջ:

Անշուշտ-բնիւնը գեղեցիկ դիմակ մ'անցուցած կ'ըլլայ իւր գորշ ու չարատես դիմացը: Թափափութիւնն ու Գառ-բնիւնը կը ներկայացընէ կին մը՝ ձեռքն արձակած, երկայն մատներն ծալած. քովը կը մոլորի ագուաւ մը, որ բերանը գրամ կամ օղակ մ'ունի:

Երեւան-բնիւնը յուսոյ կատարեալ հակապատկերը կը նկարուի. աչքերն ոչ թէ երկնք, այլ առեւել կամ իւր վրայ տիրագին կը նային, իրերու յնարան՝ քովը կամ ոտիցը

տակ խորտակեալ խարխալ մը կ'երեւայ, եւ մերկ սուր մ'իւր կուրծքն ուղղած է:

Երեւան-բնիւնը կ'երեւայ իրերու տգեղ, օձահեր պառաւ մը, որ աչքի ծայրէն կը նայի եւ մատը կը կրծէ:

Երեւան-բնիւնը կը ներկայացընէ կին մը, որուն ուսոց վրայ պապկայ մը կը կենայ, քովը կոցարաց սագ մը, ձեռքն ալ պարզուտ մը բռնած, որմէ աճէն դի ջուր կը հոսէ:

Անշուշտ-բնիւնը կ'երեւայ շքեղ զարդարուած, ծամքը սիրամարգի փետուրներով հիւսուած, ու զուարթագէտ մը կը նայի հայելոյ մը՝ զոր ձեռքն ունի:

Թափափութիւնը կամ Թափափութիւնը կը ներկայացընէ սպիտակագգեստ կին մը. ձեռքը հողմացոյց մը. քովը կը տեսնուի գետնափոխ մը, որ ըստ հին առասպելին՝ ըստ հաճոյից եւ ըստ գունոյ մտաւկայ իրաց կրնայ գոյնը փոխել: Բաց ասի՛ նաեւ գնդակը անհաստատութեան յայտարար է, ինչպէս տապալուին՝ հաստատութեան:

(Մեղեքեւել Լուսինա)

ՅԻՐԱՌԵՆ ԽԱՐԿԱՌԻԿ

Շնորհակալութիւնը՝ մեր կարօտութեան ու շքաւորութեան խոստովանութիւն է, զոր քարեքարին առջեւ ինքնակամ՝ կը յայտնենք:

*

Յարատեւութեան եւ ծննդիտ երջանկութեան հիմը՝ նաւատարմութիւնն է:

*

Ձկայ քան մը՝ որ աշխարհքիս համար այնպէս պիտանի եւ նարեկաւոր ըլլայ, ինչպէս ծոխութիւն. բայց դժբախտաբար ասոր գեղձմունքն ամենամեծն են:

*

Մանուկը մատաղ ծառ մըն է. ուր որ տնկես՝ ճոն կը մտայ իւր բովանդակ կեանքը. եթէ առաքինութեան կախող եւ արգասաւոր երկրի՝ եւ եթէ մոլորեալ խապան ապառաժի վրայ:

*

Նախանձը սրտերնուս մէջ խողովութիւն մը կը յուզէ, որ թէն փողը եւ աննշմար է, բայց անվերջաւոր է:

*

Կան մարդիկ՝ որոնց մերժանալն իսկ քառական է. եղի՞մներու պէս կ'այրեն ու կը խայթեն: — Ասոնք՝ մոլի ծաղրածուք են:

*

Բուխնդակ տիեզերաց գլուխն արայմանն անհաւատարութիւնն է:

*

Անկողի հանգիստն գերեզման մըն է, ուր մոռցեալ ժամանակն կը թաղեն:

*

Կը զարմանանք թէ ինչո՞ւ համար այս ինչ երկրին մատենագիրք այնպէս անքաղաքական վէպեր ու գրութիւններ կը հրատարակեն: Եղկկե՞ք. իրենց շրջակայքն եւ ոչ առաքինութեան հետքը կը թունեն, այլ միայն նեխութեան եւ փտութեան զագրոյթ:

*

Թող միտքը լուսապայծաւ շողշողայ. ջերմութիւնը միայն ի սրտէ կը զոխէ:

*

Լաւամիտութիւն (optimisme) եւ տկարամտութիւն — այս մտերիմ ճարեկամք — մէկ յարկի տակ կը ընակին:

*

Ծաւը հուր է, որուն մէջ հոգին ոսկւոյ պէս, մարդկային տկարութեանց կըղկղանքներէն կը սրբուի ու կը մաքրուի: Ուրախութիւնն արեւ է, որն որ ցըրտացեալ սիրտն ջերուցանելով կը կենդանացնէ, եւ տխուր խորհրդոց ստուերները կը փարատէ:

*

Ապագան ծառ մըն է, որուն սերմը ներկային մէջ կը սերմանանք:

*

Մարդկային խոհականութեան ամենաբարձր կատարն ելած կ'ըլլանք՝ երբ կը սորվինք մեզի հանդիպած ամէն անհաճոյք քաներէն, եւ նոյն իսկ ամենամեծ ծախողանքներէն ամէն կարեւի օգուտը քաղել:

Հ. Ռ. Պ.

ԳՆԱԽՈՍԱԿԱՆ

ՆՈՐԱՐԻՆԻ ՀՈԹՈՆԸ ԱՐՁԱՆԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԱՐԹԻԻՒ՝

Սենձապէս ուրիշացայ տեսնելով որ իմ յօգուածս շեր հայրենակցաց հաղորդած էք, ինչու որ այն տեղեկութեան հետեւութիւնն անուշտ այն պիտի ըլլայ, որ այն կողմերը՝ ուր հայ հասարակութիւններ կան իրենց եկեղեցական առաջնորդներով, այսուհետեւ կ'ընկեն արձանագրութեանց աւելի մտադրութիւն պիտի ընծայեն: Կը խնդրեմ որ հաճիք հաղորդել ինձ այն ամէն նոր գիւտ որ խմբագրութեանց կը ծանօթանայ: Ամէն նոր գիւտ մեծ կարեւորութիւն պիտի ունենայ իմ ստուերաբան խնդիրս որոշելու: Հայէի գիւտ. արեւելակցութիւն մերձաւոր համարին մէջ քննութեան պիտի առնուի ինքզոյն լեզուաբանական մասն, որ ինձ որոշել կ'երեւայ, որչափ որ հաւանականութեան սահմանը կը ներէ. իսկ առարկայագէտ կընայ որոշել ըլլալ, եթէ արձանագրութեանց լեզուին վրայ մեր գիտցածն աւելի յայտնաբերուած է: Հիմա նայելու է որ արձանագրութեանց թիւը բազմանայ:

Այս կէտն երկրորդ աղաչանք մ'ալ ընելու կ'առաջնորդէ: «Հանգիսի հոկտեմբեր թուոյն մէջ դրուած արձանագրութեան ընդօրինակութիւնը չի կրնար բոլորովին ճիշդ ըլլալ, թեեւ կը տեսնուի որ գերապ. ընդօրինակողը մեծ հոգ ու փոյթ է տարած ըստ կարի ճշգրտեամբ օրինակելու: Արդեօք կարելի չէ խմբագրութեանց՝ կենսարիւյ Արժանապ. թղթակցէն՝ քարի վրայէն առնուած կաղապար (Abklatsch) մ'ընդունել: Իրեն կարեւորութիւնն այսպիսի խնդիրը մը կարծեմ կ'արդարացնէ:

Թերեւս խմբագրութիւնը ինքնին մտադիր եղած է, որ Կիլիկիա բազմ քարին վրայ երկու անգամ կը հանդիպի. այս պարագան ըստ ամենայնի կը միարանի՝ մեր այն կողման վրայ գիտացածին հետ, ուր քարը գտնուած է. ըստ որում հին ժամանակները (քարը Բրիտանիա իբր 700 տարի յառաջ է) Կիլիկիա յամենայն դէպս մինչեւ Հային գետը կը տարածուէր:

Հանգիսի անցեալ թուոյն մէջ դրուած «Գաղա-նապի մեծ»՝ Կաթակիլիկեան համեմատականութիւնը քննարկելով յօգուածներուն աւելի, Գրութ. Պ. Ենեան, որ մասնագէտ է հայերէն արձանագրութեանց, խմբագրութեան թուոյն մ'ուղղած է, որմէ քաջաւած է այս փոքրիկ հաստատումը: